

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak terek, četrtek in sobota, zjutraj izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi priloge ter s „Kafepotom“ ob novem letu vred po pošti prejemna ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 30 h, ali gl. 6 60
 pol leta 6 . 60 3-30
 četrt leta 3 . 40 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. večer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine se ne odzivamo.

Oglasni in poselnejski se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po posebi. — Večje črke po prostoru. — Paklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za oblike in vsebine oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopolnil naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamske in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 30 h ali gl. 1-60.
 „Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič in v trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Vprašanje o našem vseučilišču.

Zopet je stopilo v ospredje vprašanje o našem vseučilišču. Povod temu je dala okolnost, da je izdal naučni minister odlok, po katerem se premestijo laški tečaji z vseučilišča v Inomostu v kako drugo mesto izven Tirolske. Ti tečaji se smatrajo kot nekaka podlaga bodočemu laskemu vseučilišču, zato se da soditi po onem odloku, da so storili z njim lahi korak naprej v zahtevi po svojem vseučilišču, kakor je gotovo, da so izbojevali po njem lepo zmago tirolski Nemci. Pri vsem tem se dotika ta reč prav živo nas Slovencev, kajti vspej z onim odlokom se je čulo, da se nameravajo prenesti oni laški tečaji med drugim v Gorico ali v Trst, torej na zemljo, kjer prebivajo Slovenci. Tu je bila pač umestna prilika, povzdigniti zopet glas po slovenskem vseučilišču ter protestovati proti temu, da bi se postavljalo na naši zemlji Lahom vseučilišče, Slovence pa pri tem temeljito preziralo.

Zato se je vrsila na Dunaju, kakor smo že omenili, sijajna manifestacija za slovensko vseučilišče v Ljubljani, katero so priredili tankajšnji dijaki vseh narodnostij.

Shod so posetili češki poslanci: Karbas, Skala, Šramek, izmed jugoslovanskih poslancev pa: Ferjančič, Spincič, Biankini, Pfeifer, Žitnik, Perič, Vuković. Govori so visokošolci Žerjav, Grafenauer in Kobal, posl. Karbus in posl. Ferjančič. Posl. Karbus je povdarjal v svojem govoru, da vse, kar se navaja proti slovenskemu vseučilišču v Ljubljani, se je navajalo svoj čas tudi proti češkemu v Pragi. Vlada nima dobre volje — to je vse. Posl. dr. Ferjančič je navduševal visokošolce, naj ne odnehajo od dela za postulat slovenskega naroda. Poslanci bodo vedno pripravljani, zavzemati se za to zahtevo, toliko časa, da se jej ugodí.

Iz govorov je posebno zanimiv govor visokošolca Kobala, ki se obrača proti nameri: prenesti laške tečaje v Gorico ali Trst. Rekel je med drugim:

Jasno nam je, da je ta (italijanska) pravna akademija je prvi korak do ustanovitve popolne italijanske univerze. Tudi to dejstvo samo nas ne spravljá ob dušni mir,

kajti stališče, katero zavzemamo mi, ni stališče nevoščljivosti, šovinističnega veselja nad tem, ako se more preprečiti komurkoli, da doseže svoje dobro! Nasprotno. Stojimo na že večkrat označenem stališču: Vsakemu svoje, vsem dobro, vsem enakopravnost! Toda, med tem, ko vlada v lepi obliki obeta našim univerzitetnim sopotentom uresničenje njihovih želj, nima za nas ni drobtinice, — in dejali smo: obe univerzitetni vprašanji sta tekli dosedaj vsoporedno. Da, že več! Italijanska predavanja, oziroma italijanska pravna fakulteta preloži se naj — tako gre glas po deželi — v Gorico ali Trst, torej na slovenski teritorij, žrtvuje naj se slovenski narod pangermanskemu šovinizmu. Jasno nam je, kakega kulturnega in političnega pomena je univerza sploh, jasno, kakega nacionalnega pomena je nacionalna univerza posebej! In ona italijanska univerza je nacionalna v osnovi, in taka nacionalna „Zwiburg“ naj bi se ustanovila na slovenskem ozemlju. Trst in Gorica pa so in bodo — upajmo — ostala slovenska tla. In v vsi svoji skromnosti si usojamo opozarjati visoko vlado pravne naše države na to, da bo ves slovenski narod občutil, da je ustanovitev italijanske pravne akademije na slovenskih tleh nasilstvo, atentat na njegovo narodno samostojnost in njegov narodni razvoj, da je italijanska akademija na slovenskem teritoriju njegov „Zwiburg“, katerega mu je zgradila pravna država v njegovi posesti, in nikdar mu ne bo palo iz uma, da ima tudi v pravni državi sredstev zoper nasilstvo, in naj si bo samopomoč! V vsi svoji slovenski skromnosti protestujemo proti temu, da bi pravna država zahtevala — sciteča nemški element v Tirolski — od našega naroda zopetno žrtve. Slovenski narod se je žrtvoval rad že tolikrat za svojo širšo domovino, da se ne more več brez nevarnosti za svoj obstoj doprinesiti se to žrtve. Zato pa se odločno zavarujemo proti omenjenim atentatom visoke vlade. Mislim, da se mi ni treba vtopljati v podrobnosti svojih trditvev, tem manj, ker ne pomeni ustanovitve italijanske univerze — saj menda smemo govoriti že o tem štadiju — na slovenskih tleh le nevarnosti za slovensko narodnost, ampak tudi za slovensko univerzo v Ljub-

ljani. Da pa mi zahtevamo univerzo v Ljubljani in zakaj, o tem smo čuli že toliko razlogov, da nam maram zglubljati besed. Ako se pa ustanovi italijanska univerza, tedaj vlada ne bo hotela imeti sredstev za ustanovitev slovenskega vseučilišča, in če se ustanovi italijanska univerza na slovenskem teritoriju, ne bo hotela uvideti opravičenosti zahteve po vseučilišču v Ljubljani, kulturnem in političnem središču Slovenije. In zato naša bojazen, naš nemir! Govorilo se je nekaj, da se italijanska predavanja priklopijo slovenski univerzi. Ne bomo iskali izhoda iz teh komplikacij, to je naloga narodnih zastopnikov in vladnega aparata, kar pa moramo storiti in tudi storimo z vso odločnostjo, je to, da protestujemo proti temu, da vlada pušča v nemar naše zakonite zahteve, da hoče zahtevati od našega naroda nove žrtve! Ven z ljubljansko univerzo!

Resolucije, sprejete na tem shodu, se glase:

1. Slovansko dijaštvo dunajsko, zbrano na shodu v „Ressource“ dne 14. maja 1903. l., pozivlja visoko c. kr. vlado, da nemudoma ukrene vse potrebno za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani. Pri tem jo opozarja na spomenico, v kateri je že leta 1901. utemeljila nujno potrebo po slovenski univerzi v Ljubljani: ustanovitev iste je neobhodno potrebna za kulturni in materialni procvit jugoslovanskih narodov, znanost pridobi z njo novo središče, država pa res sposobne uradnike.

2. Slovansko dijaštvo dunajsko močno občuti nedostatke, ki so nastali na univerzah avstrijskih, najbolj pa na univerzi dunajski sedaj, ko prehaja pouk iz dogmatično-praktičnega v teoretiško-akademski, ki se naj goji v institutih. Izmed nedostatkov, ovirajočih možnost modernega, teoretiško-akademiskega pouka, je največje prenapolnenje naše univerze, ki je v mnogih institutih naravnost neznosno. Razbremenitev v korist novih provincijalnih univerz: — slovenske v Ljubljani ter češke v Brnu, ki bodo z manjšim številom slušateljev lažje ustrezale svojemu namenu, — se nam vidi nujno potrebna, da se bodo številnejši mogli navajati k samostojnemu znanstvenemu raziskovanju, in da

nastane mej zavodi blagonsno tekmovanje v znanosti, — kar stori visoka vlada tem lažje, ker ne vstreže s tem le dijaštvu, ki bo potem obiskovalo dunajsko univerzo, in sebi olajša spopolnitev tega zavoda, marveč zopet enkrat vstreže živemu klicu po enakopravnosti slov. narodov.

3. Slovansko dijaštvo odločno protestuje proti temu, da bi se prelozila italijanska predavanja v Inomostu na slovenski teritorij, v Trst ali Gorico, ker meni, da bi Nencem na ljubo skienjena preložitvev na slovenska tla bilo nasilno žrtvovanje slovenskega naroda, in pa da se stavi s tem ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani v nevarnost.

4. Te sklepe sporoči dijaštvo po posebni deputaciji ekselenci gospodu nautnemu ministru.

5. Jugoslovansko dijaštvo dunajsko pozivlja s tem vodilne faktorje med narodom, in pred vsem gg. poslance jugoslovanske, da zastavijo vse svoje sile v realizacijo naših zahtev, ostale gg. slovanske poslance pa prosi, da njihovo akcijo izdatno podpirajo.

DOPISI.

Iz zlate Prage, dne 15. maja 1903. (Profesor Chodounský in Slovenci.) Vrlega naslednika prvemu buditelju češko-slovenske vzajemnosti, Janu Legu, smo dobili Slovenci v osebi prof. dr. Karla Chodounskega. Seme, katero je zasejal že pred desetletji častiljivi starček Jan Lego, je vsklilo in obrnilo stoteren sad. Prof. Chodounský je udaril na pravo struno. Sam vnet hribo-lazec je obrnil pozornost čeških turistov na naše slovenske gore. „Čemu hodimo na Nemško, v Italijo in nosimo neprijaznim nam tujcem denarja v deželo, ker imamo na razpolago prekrasne slovenske gore, kjer bivajo naši prijatelji, naši Slovenci“, je bila njegova deviza, katero je začel z mladeniškim ognjem v besedo in pismu propagovati med češko inteligenco. Ustanovil je podružnico „Slov. planinskega društva“, turističen časopis „Alpský Věstník“. Pod njegovim vodstvom se prirejuje mesečno zabavno-poučni alpski večeri, kjer se shajajo češki alpinisti in prija-

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Pojjski epikal H. Slenkewicz. — Post. Podravska.

(Dalje.)

Žmudci so poslušali radostno te glasove, ker so smatrali detelje za napovedovalce sreče. A teh ptic je bilo jako mnogo v tem gozdu, torej se je to njih klopitanje oglašalo od vseh strani, podobno klopitanju človeških rok, da se ti je zdelo, da so imeli ondi svoje kovačnice ter ves dan marljivo delali v njih. Matijcu in Mazurjem se je zdelo, da čujejo tesarje, ki zabijajo žreblje v deske na strehi, in spominjali so se pri tem svoje domovine.

Toda čas je tekel in tekel, vendar pa se ni čulo ničesar, razven onega lesnega trušča in ptičjega petja. Megla v dolini je postala vse večja, solnce se je že povzpelo visoko ter jih jelo greti — oni pa so še ležali povsem tiho. Končno se je Glavač, kateremu je že presedalo to čakanje, sklonil k Zbišku in mu pošepetal na uho:

»Gospod, ako Bog dá, pa nam nobeden od teh psov ne sme uiti... Ali bi morda ne mogli potem ponoči dospeti pod grad, ga iznenadoma obkoliti in vzeti?«

»Mar si misliš, da ondi nimajo nič niti gesel?«
 »Dá, oni stražijo in tudi gesla iz vjo,« odvrne Čeh,
 »toda jetniki nam povedó geslo, ko jim nastavimo nož

na vrat. Treba je samo, da dospemo na obrežje, pa tudi grad...«

Tu nakrat umolkne, ker mu Zbišek položi roko na usta, kajti na stezi je jelo odmevati vranje krokanje.

»Molči!« mu reče. »To je dogovorjeno znamenje?«
 In čez toliko časa, da bi izmolil dva očenaša, se prikaže Žmud na majhnem konju, čegar kopita so bila povita z ovčjimi kožami, da ni odmeval od njih topot ter niso puščala nikakega sledu za seboj v blatu.

Jezdec se je ogledoval bistro na obe strani, in zaslišavši odgovor na svoje krokanje, je izginil v gozdu. Čez malo časa je bil pri Zbišku.

»Gredo!...« mu je dejal.

XIX.

Zbišek ga jame urno izpraševati, kako gredo, koliko imajo konjice in koliko pešcev, a pred vsem drugim pa, ali so še daleč? Iz Žmudčevega odgovora je izvedel, da v vsem oddelku ni več, nego kakih sto petdeset bojnikov, in med temi da je petdeset jezdecov, da jih ne vodi Križar, marveč nekak svetovni vitez, da korakajo v bojnem redu ter spremljajo prazne vozove, nekatere pa že naložene. Dalje je izvedel, da za kaka dva streljaja pred tem oddelkom koraka straža osmih mož, kateri pogostoma krenejo s poti, da pregledujejo hosto in goščavo, in da so še oddaljeni za dobro četrtil milje.

Zbišku ni bilo posebno po godu to, da so prihajali v bojnem redu, ker je vedel iz izkušnje, kako je v takem slučaju težavno razbiti goste vrste Nemcev

in kako se oni na ta način znajo braniti. Vsekako pa ga je razveselila novica, da niso več oddaljeni nego za četrtil milje, ker je sprevidel, da so jim oni ljudje, katere je bil poslal naprej, že dospeli za hrbet, da jim torej ne uide niti živa duša. Za nemško prednjo stražo se ni mnogo brigal; ker jo je pa pričakoval, je bil že poprej zapovedal svojim Žmudcem, naj spusté stražo mirno naprej, ako bi pa jela pregledovati hosto in goščavo, naj jih polové vse do poslednjega.

To se je tudi res zgodilo. Prednja straža je dospela brez strahu. Za grmovje skrili Žmudci so zagledali te »knehte«, kako so se na ovinku vstavili ter se razgovarjali med seboj. Njih vodja, krepak rudečebradi Nemeč, da ostalim z roko znamenje, naj molčé ter jame pozorno poslušati. Bilo je očitvidno, da je omahoval, ali naj krene dalje v gozd, ali naj preišče najbližjo okolico. Na to je začel klopitanje deteljev ter si domislil, da bi se ti ptiči ne obnašali tako neskrbno, ako bi bil kdo skrít v gozdu. Zato je mahnil z roko in odpeljal svoj oddelek dalje.

Zbišek je počakal, dokler se Nemci niso zgubili v grmičju, na to pa se je potihoma približal tesno k poti na čelu nekoliko dobro oboroženih mož. Med njimi je bil Matija in Čeh, oba plemiča iz Lekavice, trije mladi vitezi iz Tehanova ter nekoliko odličnejših in bolj oboroženih žmudskih bojarjev. Daljše skrivanje že ni bilo več potrebno, ker Zbišek je nameraval, takoj ko zagleda Nemeč, stopiti nemudoma na sredo poti in jih napasti. Ako se mu to posreči in ako se večja bitka spremeni v borbo med pojedinci, pa je smel računati, da Žmudci pobijejo Nemece.

telji Slovencev. Na teh večerih smo mi Slovenci seveda dobrodošli gostje, saj so to pravzaprav naši večeri, saj se tu govori le o nas Slovencih, o naši zemlji, o naših gorah. Čutimo se čisto doma, ko nara začne skiptikon predstavljati prekrasne gorske partije iz naših Alp, in mi, se nam stori, ko čujemo navdušene vslikke zadivljenih poslušalcev, sledečih razlaganju prof. Chodounskega.

Misel česko-slovenske vzajemnosti, ki je ravno v turistikki dobila tako krepko in zdravo oporo, postaja polagoma popularnejša i med širšim občinstvom češkim. Zaslugo na tem imajo v prvi vrsti češki alpinisti, kojim se je pričelo družiti i mlado slovensko-akademično društvo „Ilirija“, katera skuša glavno potom krasne slovenske pesmi buditi med Čehi zanimanje za nas Slovence. „Ilirija“ je sodelovala nedavno pri slovensko-hrvaškem večeru smichovskega „Sokola“ in preteklo soboto na čisto slovenski veselici, katero je priredil „Damský odbor Národní Jednoty Pošumovské“. Tu je nastopil i profesor Chodounský, ki nas je s prekrasnim govorom o Slovencih prepričal, kako temeljito je poučen o nas, kako predobro pozna naše hibe in pragnosti in s kakim zanimanjem in ljubeznijo zasleduje ves naš kulturni razvoj. V jedrnatih potezah je očrtal gosp. profesor navzočemu občinstvu českomu jasno in verzo sliko cele naše kulture. Občudovanja vredna je bila nepristranost, s katero je prof. Chodounský naše razmere presojal.

Podavši natančno statistiko o Slovencih je naslikal v kratkem našo zgodovino in prešel potem k sedanjim našim kulturnim razmeram. Duh nemške kulture, katero je z mečem v roki zanesla k nam nemška duhovščina, duši in ovira še danes samobitni narodni razvoj. Niti na Kranjskem, kjer bivajo poleg neznanega odstotka Nemcev sami Slovenci, nismo še prisli do one veljave, katera nam pritiče. Kriva je na tem ona historična superijorita nemška, svet oficijalni, šolske razmere itd., ali do gotove meje smo krivi i mi sami, krivo je naše slovensko hlapčevanje. Na mnogih nevpeljnih so krivi tudi oni pristno slovenski politični boji. Ti boji imajo sicer to dobro na sebi, da vzbujajo pri ljudstvu zanimanje za javno življenje, po drugi strani pa morejo strašno škodovati, če se prenesejo se na druge panoge narodnega življenja, če absorbirajo preveč narodnih moči. In to se pri Slovencih, žalibog, dogaja. V tem prednjačijo Slovenci na Kranjskem. A razno ti, kojim ni treba bojevati tako trdih narodnih bojev proti tujcem kot obmejnim Slovincem, bi imeli obratati večjo pozornost na celokupnost naroda. Od severa prodira nemški živelj v krasno Gorenjsko, kar se premalo upošteva, in koroški Slovenci ginejo v germanskem morju, a ostali Slovenci niti z mezincem ne ganejo, da bi rešili potaplajočji se čoln. Kljub vsemu pritisku se drži slovenska govorica v družini in v cerkvi, kar priča o veliki vztrajni sili slovenskega življa. Na tej podlagi se more in

tudi mora zidati dalje, kajti padec slovenske Koroške postal bi brez dvoma usodepoln i za ostalo Slovenijo. Med ostalimi Slovenci gre najbolj trda Slovincem v Istri in v Trstu. Vendar se ti-le hrabro držé in napredujejo; ravno tako stajeraki Slovenci. Na Goriskem so Slovenci v faktični premoči nad Italijani, ona umetna nadvlada Italijanov, katero vzdržuje oficijalni svet, ne more se dolgo več držati. — Niso baš rožice, s katerimi je postlano Slovincem, niti ni zagotovljena njihova bodočnost; kljub temu leži ta bodočnost le v njih moči, le v njih volji. Posebno mladina naj si prisvoji te resnice in s trdo voljo in trdim delom naj gre v boj za narodno samostojnost.

Prof. Chodounský je slavil 18. t. m. svojo šestdesetletnico. O tej priliki podajem tu nekatera čata iz njegovega životopisa. Rojen je 18. maja 1843. v Studenci pri Mladi Boleslavi na Češkem. Absolviral je univerzo v Pragi; leta 1867. je bil na znanstvenem potovanju in obiskal pri tem Dunaj, Heidelberg, Strassburg in Pariz. Leta 1868. je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva in postal asistent na kliniki prof. Strenga. Od leta 1860—70. je bil zaseben zdravnik kneza Sanguszka na Rivijeri, od 1870—76. pa grofa Aichelberga v Poličanah na Češkem. L. 1877. se je nastanil kot praktičen zdravnik na Smichovu, kjer je do nedavno izvrševal zdravniško prakso. Leta 1884. se je habilitiral na češki univerzi kot docent balneoterapije in leta 1888. kot docent farmakologije. Leta 1892. je bil imenovan izrednim in pred par leti rednim profesorjem na češki univerzi. Prof. Chodounský je člen raznih znanstvenih društev doma in v tujini. Posebnih zaslug si je stekel za česko-poljsko vzajemnost na znanstvenem polju. Kot znanstvenik-literat zavzema eno najodličnejših mest med češkimi zdravniki.

Slovensko akademično društvo „Ilirija“ v Pragi ga je imenovalo v priznanje njegovih zaslug za Slovence na izrednem občnem zboru dne 14. t. m. svojim prvim častnim članom.

Šestdeset let človeškega življenja. Predstavljamo si pri tem že starca, onemoglega slabotnega. In prof. Chodounský? Čistiljiva, siva brada diči sicer njegov obraz, ali kretnje njegove so se čisto mladeniške, v očeh plamti še živ, žareč ogenj, glas mu zveni še kakor jeklo in kot turist se ne vstraši vsakega mladeniča. Prof. Chodounský je čil in zdrav na duhu in telesu; dal Bog, da ostane še dolgo, dolgo ohranjen trpečemu človeštvu kot zdravnik, češki vedi kot znanstvenik, a nam Slovincem kot odkritosrčen in veren prijatelj!

Domače in razne novice.

Radodaren donesek. — Pevskemu in glasbenemu društvu je daroval gospod Ivan Hausner, posestnik in trgovec v Gorici, 5 K mesto vstopnice h koncertu, katerega se ni mogel udeležiti.

Osebo vestil. — Sodnijski pristav v Ajdovščini g. R. Lasič je premeščen na Dunaj k najvišji sodnji. Tje je bil določen sodnijski pristav v Tolminu, g. dr. K. Snider, ki pa radi zdravje ostane še nadalje v deželi, in sicer je premeščen v Ajdovščino. Ker je sedaj na dopustu, pride začasno k sodnji v Ajdovščini namestovat ga tukajšnji avskultant g. Bonne.

Isplit za nemške šole je napravil pretekli teden na tuk. učiteljsku g. Ant. Kutin, učitelj v Št. Mavru-Podsobotinu.

Gg. pevka in pevec pevskega in glasb. društva se vabijo na skupne vaje, ki bodo torek in petek točno ob 8. uri zvečer. Pričakuje se polnostevilne udeležbe.

Koncert „Pevskega in glasbenega društva“. — V soboto večer je priredilo naše „Pevsko in glasbeno društvo“ svoj drugi koncert v dvorani hotela „Central“. — Kar se tice udeležbe, moramo reči, da je bila precej številna, toda tako polna dvorana ni bila, kakor je zaslužil zares bogat umetniški program. Z mirno vestjo lahko rečemo, da tako lepega koncerta v Gorici sploh še ni bilo; niti Italijani niti Nemci nam niso mogli ponuditi kaj enako dovršenega, in zato smo pričakovali natlačeno dvorano, gledali smo po njej lepo vrsto onih, katerih tam ni bilo. Justična palača je poslala le dva zastopnika, glavarstvo nobenega, izmed ostalega uradništva in srednješolskega učiteljstva jih tudi ni bilo mnogo, častnika nobenega. In vendar bi morali videti ob taki priliki, ko Slovenci nudimo duševni užitek ter kažemo, kaj zmoremo na umetniškem polju, marsikoga, ki živi med nami in je zaradi nas tukaj! Tisto preziranje in bagatelizovanje vsega, kar je slovenskega, bi moralo vendar že nehati! — Naravnost sramotno pa je, da je med nami tudi Slovencev, ki so se povzdignili dovolj visoko v službeni karijeri, pa jih ni videti na nobeni slovenski zabavi! — Toliko le mimogredé. Sicer pa moramo pohvaliti naše meštanske sloje, da so bili dobro zastopani na tem koncertu. Pogled po navzočem občinstvu je moral le razveseliti vsako rodoljubno oko, kajti i tu se je kazal — naš napredek. — Doslo je celo nekaj takih rodbin druge domače stranke, ki so doslej prezirale novo to društvo. Gotovo so odnesle vtis, da je vredno vse hvale in podpore tako delovanje med goriskimi Slovenci. — Visokor. g. baron Winkler je prisel tudi k temu koncertu, da se veseli z nami vred lepega napredka na polju glasbene umetnosti.

O izvršitvi obsežnega vspeha moramo izreči kratko sodbo, da je bila v vsakem pogledu veliko boljša, popolnša, točnša, nego na prvem koncertu. Videlo se je na prvi hip, da pevke in pevci že nastopajo samosvestneje, da so... svoje stvari gotovi; in ta gotovost jih ni zapustila do konca, da so jim kakor iz duše zveneli čisti glasovi, zlivajči se v prijetno, dovršeno celoto.

Foersterjev „Domu“ je obsežna skladba, je mogoten zbor, ki zahteva izsolanih pevcev

v krepkih, večih rokah. In našel je oboje! Moški zbor je izborno izpolnil svojo nalogo.

Zenski zbor je po ruski zapel Čajkovskega „Hor djevušek“ (Zbor deklic). Priznati treba, da ta pesenca nima v sebi ničesa, kar bi človeka ogrelo; skladba je neznatne glasbene vrednosti, in gotovo je, da je prav nesrečna točka v vsakem sporedu.... Poslušalce pusti docela hladne. In to se je videlo celo ta večer, ko je naš zenski zbor pel tako dovršeno, da si vetje popolnosti ne moremo misliti. Naše pevke so napravile iz te pesmi kolikor je bilo največ mogoče!

Čajkovskega „Legenda“ je pa klasična skladba ruske nabožne glasbe. Občinstvo je kar pridržavalo dihanje, da je toliko bolje uživalo vse tiste krasne, tožne, voličastne akorde ruske narodne duše. Naš mešani zbor je dosegel s to pesmijo popoln, najvišji vspeh, in občinstvo jo je hotelo še enkrat slišati. Toda načelo, ne ponavljati, je prekrizalo ta račun.

Nastopila je gospica Jaromila Gerbičeva, hčerka znanega slovenskega skladatelja, ki se je izsolala na konservatorju v Pragi. Gospica Gerbičeva je dražestna prikazen, in nastopa po vseh pravih gledališke in koncertne šole; zato je v mestu diletantizma, kakoršno je Gorica, zbudila največjo pozornost še predno je zazvonel prvi glasek čez rožnati ustnici. Prvič je zapela večjo arijo Mařenke iz Smetanove opere „Prodana nevesta“ tam, kjer Mařenka izve, da jo je ljubček „prodal“. — Tozno-obupna arija „Ljubezni sen je krasen bil“ ne dopušta, da bi pevka pokazala vse vrline svojega glasu in znanja; ali kdor pozna to opero, mora reči, da je gospica Gerbičeva izborno dovršila svojo nalogo. Njen glas je jako obsežen, čist in zvonek v visokih in nizkih legah, tehnika dovršena!

Gospica je pač gojenka dobre šole! — Ob drugem nastopu je zapela tri krajsje pesmice ter je dodala še jedno kratko, torej vsega štiri — biserčke, podane nam z dovršenim umetniškim nakitom. Občinstvo jej je burno ploskalo po vsakem komadu. — Na klavirju jo je izborno spremljal g. Ciril Erzen; gospica Gerbičeva sama mu je izrekla svoje priznanje, da jo je spremljal tako izborno, da tega ni pričakovala v Gorici. Pač najboljša pohvala!

„Pevec“ je večja glasbena slika za mešani zbor. Pevec je simbolizoval goslist ob spremljanju na klavir. — Petje je bilo dovršeno. Vkljub temu pesem ni pustila tistega vtisa, ki bi moral slediti po taki skladbi.

Na to je nastopil koncertni vodja g. Michls — fagotom ob spremljanju vojaške godbe. Fagot je jako redek instrument, malo rabljen in malo jih je, ki ga obvladajo. Tudi je le malo skladb zanj. Gosp. Michl pa se je pokazal mojstra s tem čudnim pihalnikom in je sviral dva obsežna komada

(Dalje v prilogi.)

In znovič je nastala tišina, katero je predramil samo časih gozdni šum. Toda kmalu začujejo bojevniki, stoječi na vshodni strani pota, človeške glasove. Iz početka pomešani in dovolj oddaljeni, so se čimdalje bolj bližali ter bili glasnejši.

Zbišek je odpeljal svoj oddelek na sredo poti in ga ondi razstavil v podobi kléna. Sam je stal na čelu ter imel tesno za hrbtom Čeha in Matijca.

V naslednji vrsti so stali trije vojaki, a potem štirje. Vsi so bili dobro oboroženi, dasi niso imeli dolgih vitežkih sulic, ker te bi jih na pohodih po gozdu le ovirale, pač pa so imeli kratka žmudska kopja, jako pripravna za prvi napad, ter meče in sekire pri sedlu, jako primerne za borbo moža z možem.

Glavač narne posluh, poslušaj, končno pa reče Matijcu:

»Pojó, prokleti....«

»Samo to se mi zdi čudno, da se ondi gozd odpira pred nami, ali mi jih vendar ne vidimo,« mu odvrne Matija.

Zbišek, ki se ni hotel dalje skrivati ali tiho govoriti, se obrne ter reče:

»Pot drži preko potoka, ter ima mnogo ovinkov. Vidimo se povsem iznenadoma, to pa je še bolje.«

»A kako oni veselo popevajo!« ponovi Čeh.

In Nemci zares niso peli pobožne pesmi, kar se je dalo razbrati že iz samega napeva. Isto tako se je dalo razbrati, da poje le nekoliko ljudij, a vsi drugi ponavljajo samo jeden izraz, ki pa se je nalik gromu razlegal po hosti.

In tako so Nemci šli v smrt, veseli in brezskrbni.

»Tako jih zagledamo,« reče Matija.

Pri teh besedah se mu nakrat spači lice ter se pojavi na njem nekak volčji izraz, ker ga je jelo žejati po boju in krvi, to pa radi tega, ker ga je mučila

zavest, da se še ni bil maščeval za ono rano, ki mu jo je povzročila nemška pušica takrat, ko se je bil napotil s pismom Vitoldove sestre k velikemu mojstru, hoté rešiti Zbiška.

Radi tega se je pričelo sedaj v njem vpirati srce, in na vso moč se ga polasti želja po maščevanju.

»Ne bo se godilo dobro onemu, ki ga prvi sreča,« si misli Glavač, ko je pogledal starega viteza.

V tem hipu prinese veter do njih povsem razločen klic, ki so ga ponavljali v zboru vsi Nemci: »Tandaradei! Tandaradei!« in Čeh začuje takoj besede znane mu pesmi:

•Bi den rösen er wol mac,
Tandaradei!

Merken wa mir'z houlet lac....«

V tem hipu pa se pesem pretrga, ker se od obeh strani pota oglasi tako močno krokanje, kakor bi v tem delu gozda tičala jata samih krokarjev. Tudi Nemci so se začudili temu, kako je to mogoče, da so vsi ti glasovi prihajali iz zemlje, ne pa od vrhov dreves. Prva vrsta knehtov se pojavi na poti ter obstane kakor vkopana v zemljo, ko je zagledala nepoznano konjico naravnost pred seboj.

V tem hipu se skloni Zbišek na sedlu, spodbode konje z ostrogami ter zakliče: »Po njih!«

Za njim pocpetajo vsi drugi. Z obeh stranij pota se jame razlegati krik žmudskih bojevnikov. Le za kakih dve sto korakov so bili Zbiškovi ljudje še oddaljeni od Nemcev, kateri hipoma kakor bi trenil namerijo cel gozd svojih sulic na sovražno konjico, med tem ko se obrnejo dalje njih vrste v največji naglici s čelom na oba kraja gozda, hoté se ubraniti napada sovražnikov od strani. Tej njihovi gibčnosti bi se bili

čudili poljski vitezi, ako bi bili imeli čas in ako bi jih njih konji ne bili nesli na vso moč proti namerjenim nemškim sulicam.

Na Zbiškovo srečo se nemška konjica ni nahajala spredaj, marveč zadej pri vozovih. Dospela je sicer takoj k pešcem; ker pa ni mogla prodreti njihovih vrst, niti jih prehiteti, radi tega jih ni mogla braniti pred prvim napadom. Vrh tega so jih obkolili nalik mrvljam besni žmudci, ki so se jeli sipati iz grmovja, kakor nekak razdražen roj osa, kadar stopi na njihovo skrito gnezdo človeška noga. A Zbišek se je v tem hipu na čelu svojih ljudij že spoprijel z nemškimi pešci.

Toda brez vspeha. Nemci so zatakneli tanke konce svojih sulic močno v tla, se vstopili za svoje ščite, ter so se držali tako krepko, da lahka žmudska konjica tega zida ni mogla prodreti. Matijčev konj, ranjen s sulico v koleno, se povspne na zadnje noge in takoj na to zarije svoj gobec v zemljo. Za trenutek je že plavala smrt nad starim vitezom, toda on, veščak v boju, ki ne izgubi zavesti v nobeni nevarnosti, izvleče nogo iz stremena, prime s krepko roko ostrino nemške sulice, katera, namesto da bi mu prebodla prsi, mu je služila še v oporo. Planil je kvišku, skočil med konje, izvlekel meč iz nožnice in se zaletel kakor roparski jastreb na jato dolgokljunastih čapelj.

Zbiškov konj, ki je dirjal skokoma, se povspne na zadnje noge, in mladi vitez se podpre s kopjem, ki pa se mu zlomi, vsled česar mahoma seže po meču. Čeh, ki je imel največ zaupanja v sekuro, vzame sekuro ter napade z njim vred prve nemške vrste, in čez trenutek se ti je zdelo, je že stal med njimi brez obrambe.

(Dalje pride.)

s tako spretnostjo in umetniško popolnostjo, da je očaral vse svoje pozorne poslušalce. Burna pohvala mu je bila dokaz, da je žel poln uspeh.

Zadnja točka je bila Rubinsteinovo „J t r o“, velik zbor s spremljanjem orkestra. Kakor pada jutranja zarja polagoma na zemljo ter se dela dan, da zažari solnce in se oživlja vsa narava, tako se razvija pred našimi ušesi iz nežne, sladke pesmice bučlike mogočen spev zbuje ne narave božanstvenemu solncu. Z mogočnimi akordi, v katerih poje tenor več taktov visoki C. konča zbor, pustivši v naših dušah nepopisen vtis. — In koncert je bil pri koncu po polnih dveh urah najrazličnejšega glasbenega vžitka.

Po koncertu je bilo se več ur vse živo v onih prijaznih prostorih. Mladina se je pridno vrtela ob zvokih vrle naše vojaške godbe do 3. popolnoči.

Protí premestitvi laških tečajev in Inomosta v Gorico ali v Trst. — Dne 15. t. m. sta bila pri naučnem ministru dr. Hartlu poslanca dr. Ferjančič in dr. Ploj ter sta zahtevala pojasnil glede na premestitev laških tečajev iz Inomosta v Gorico ali v Trst. Naučni minister je odgovoril, da ni prav nič določeno, kam da premestijo one laške tečaje, sicer pa da se resi ta stvar legislativnim putem. Poslanca sta razložila, kaj govori s slovenskega stališča proti temu, da se prenesejo laški tečaji v Gorico ali v Trst ali ustanovi tu ali tam laška pravna akademija, ter sta priporočala vladi, da naj bo previdna ter naj se ne da vezati na nikak način glede na kraj, kje se ima ustanoviti laška pravna akademija.

„Gospodarska organizacija“. „Prim. List“ je mislil, da mora nekaj reči na vse ono, kar smo pričeli v zadnjem času o tisti sloveči gospodarski organizaciji na katoliški podlagi. So bili pač slučajji, ki so jasno pričali, kako sleparijo klerikalci svet z različnimi bilancami, ki so na videz jako ugodne, ali ako jih pogledaš bliže, pa — falzificirane, in bilo je slučajev, ko se je jasno pokazalo, kako tirajo brezvestni posvečeni konsumarji ubogo nevedno ljudstvo v prepad prav s tisto žegnano gospodarsko organizacijo. Zlasti kričeč je bil slučaj v Vitanju na Štajerskem, kateri smo neje popisali. Državni poslanec, duhovnik... Jickar, je zasnoval konsum v Vitanju, duhovniki so ga vodili, naročali blago, izplačevali, imeli sploh vse v rokah, in za konsumom je stala tamkajšnja posojilnica. Odbor pa je bil jako previdno sestavljen iz samih kmetov, ki nimajo niti pojma o združnosti, češ, če bo kaj nevetnega, bodo krivi kmetje, ne pa mi, duhovniki. In res je prišlo tako. Pred sodnijo so izpovedali ubogi kmetje, da niso imeli nikake besede pri konsumu, da niso potrebovali konsuma, blagajnik je rekel, da ni nikdar videl blagajnice od znotraj, in pri obravnavi je sam drž. pravdnik povdarjal, da so bili kmetje zapeljani od duhovnikov. To je tudi res. Konsum ima pri vitanjski posojilnici dolga 19.370 K, na

blagu pa je dolžan 2674 K. Čista izguba, ki jo morajo plačati kmetje, znaša 17.809 K. To je lepa svota, katero bodo morali plačati, in vrhu tega jih je zadel še sramota, da so bili obsojeni v zapor! Vse radi katoliške organizacije. Tako lepe sadove rodi! To naj pove „Prim. List“, ne pa da zvrata krivdo na — liberalce! To je že preneumno. Ko pa mu bo verjel, da bo služboval pri kakem podjetju, kjer imajo besedo klerikalci, kak liberalce! Kdo to verjame? Menda nihče. Zato je jako otročje zvratanje krivde radi nesreče, v katero so pahnili kmete latinski duhovniki v Vitanju, na liberalce. Prismođa! —

Pri tem pa se piše dalje, kakor da je napredna stranka sovražna združni misli. To ni res, in tudi interpelacija dr. Tavčarja povdarja, da naša stranka ni nasprotnica združnosti, ali proti izvajanju združnosti na tak način, kakor delajo klerikalci, pa se mora vpreti vsakdo, kdor ima srce za našega kmeta. Zato tu ponovno svarimo kmete in obrtnike, naj se nikar ne vežejo v društva tistih politikujocih duhovnikov, ki s konsumi in sličnimi „kmetijskimi društvi“ gospodarijo, kakor sami hočejo, ali odgovornost zvratajo pa na ledje kmeta! V tako nesrečo utegnejo priti, kakor oni v Vitanju! Tu vidite, kam pripelje katoliška organizacija. Ako ni pri takih rečeh pameti in poštenosti v vodstvu, mora iti vse rakom zvižgat. Žegni ne pomagajo nič. Posvečeni gospodje pa po navadi tudi ne gledajo pri takem početju na prvi pogoj za tako društvo, to je, ali je sploh potrebno v tem ali onem kraju, marveč si kar omislijo kako tako društvo, ker se ponavadi pri tem dobro živi, se zabije dolgi čas in pa kakega „liberalnega“ trgovca bi se utegnili spraviti pri tem ob kruh. Tako je po navadi podlega raznih katoliških konsumov ali „kmetijskih društev“... Vitanje govori glasno; kmetje, poslušajte ta glas, ako hočete dobro samim sebi, ter ne sledite tistim „prijeteljem“, ki vas gonijo na opolzko pot katoliškega združništva. Tam prerad. spodrsne...

Perinčiču in njegovi Perpetui je postalo dolg čas v zaporih, zato sta prosila, da se ju pusti na prosto do obravnave, ali so... te njune ponižne želje ni hotela vslišati.

Dela na bohinjski železnici od Podbrda do Št. Petra so oddana. Prvih pet kosov od Podbrda do Ajbe (km 35.550 do km 67.412) je dobila dunajska tvrdka Redlich in Berger, ostale stiri od Ajbe do Št. Petra (do sm 92.850) ter zvezno črto s postajo južne železnice pa laška tvrdka Sard-Lenassi. Tvrda Redlich je znana, ker je gradila pedarlsko, dolensko in še druge železnice. Za prvih 5 kosov je zahtevala tvrdka Redlich 15.081.000 K, tvrdka Sard-Lenassi pa za 1.027.000 K manj; vendar so dali delo prvi, ker je bila druga ponudba bržčas vseskozi prenižka. Tvrde so obljubile, da se bodo posluževale v prvi vrsti le domačih ljudij in

živine. Upati je, da se prične z delom v kratkem.

Oraduhl Ricmanjcev. — Rimska roka ruje neprestano proti Ricmanjcem. Kako se jih ovaja ter laže o njih, o tem priča ta-le slučaj: Na nekem zidu so igrali otroci z malimi kamenčki. En tak kamenček je odletel z zida ter zadel — latinskega kaplana Krančiča, ki je šel slučajno mimo iz Boršta. Otroci ga niso zapazili in ga tudi niso mogli, ker so bili obrnjeni proč od poti. Krančič je nesel tisti kamenček takoj orožniku z naročilom, naj ovadi dogodek v Kopru. To se je zgodilo, in neki fantič je bil obsojen na 12 ur zapore. Latinski kaplan mora biti res vesel takih uspehov. Po taki poti si pridobi gotovo tudi vso ljubezen Ricmanjcev!

Občinske volitve v kosanski-kojščanski občini so se končno vendar le vršile. Klerikalci ali županova stranka so zmagali v tretjem in prvem razredu, v drugem pa naprednjaki z 10 odborniki v večino 27 glasov. Ako bi bila vladala poštenost pri predpripravih za te volitve, potem bi bili zmagali naprednjaki na celi črti, in konec bi bilo rje, ki razjeda to veliko brisko občino. Velika večina volilcev je bila skrajno nezadovoljna z občinsko upravo, zatogadel pa so hoteli odstraniti sedanjega župana z njegovimi pajdasi ter izvoliti druge može, ki bi boljše upravljali občino. Ali župan si je znal pomagati. Volilni imenik je bil pravi unicum, in volilci niso dobili listkov za volitev v roke. Kakih 500 jih ni dobilo, in niso mogli voliti. Ljudje pa so drugače se premalo izvežbani, da bi se sami pobrigali za to, ali imajo vse potrebno za volitve ali ne, in župan z nunci, ki so gibali na vseh koncih in krajih, je imel koncem konca lahek posel, da je zmagal. Zmagal je res, ali med občinarji je radi tega nastala le še večja nezadovoljnost, in ako pogleda okoli sebe, pa vidi, kako malo je njegovih pristavev. V komisiji marsikoga ni hotel poznati, in celo znani ljudje niso smeli voliti, ker so bili drugam vpisani. Proti volitvam je vložen povsem opravičen rekurz, in ako pojde pri drugih volitvah kaj bolj posteno, pa zmagajo naprednjaki v vseh treh razredih. Več prihodnjic.

Turistika v Soški dolini. — Lepo hvalo gospodu piscu v štev. 38. „Soče“, ki se z nami trudi oživljati zanimanje za planinsko društvo in turistiko v slikovitih naših krajih, a žal ostane bržkone tudi njegova poezija „glas vpljočega v puščavi“. Koliko se je podpisani že prizadeval vzdriniti zaspale ude, unemati jih za divno krasoto naših dežela in za blag namen omenjenega društva, ter prositi jih gmotne pomoči. Zaman je bila vsaka prošnja — zaman najprijaznejša beseda. — Vnel se je za krasno naravo vsak — navdušen je postal; a ko je segniti v žep, ga mine poezija, dolžuje raje od leta do leta svoj pripomoček in gre danes daleč proč v stran, če iščeš pomoči pri njem.

Ali nismo pisali dovolj, prosili nemarne člane, da se venderle odkrižajo te za nas naj-

večje sitnosti zastalega dolga? Predočili smo jim pogubo tega idealno lepega združništva — trdovratno so prezirali dolžniki vsa lepa in prijazna naša pisma, da se čutimo prisiljeni poseči po najzadnjem sredstvu. — Žalostno dejstvo v deželi, kjer cvete narava kakor divni raj, kjer rečice sume Gregorčič-ovo pesem, kjer se rodi divja koza in srna, kjer nam morje blišči na znožju neskončnega gorovja — odpro se nam treje dežele in tuja nam država, kjer vidimo močne ledenike in večni sneg in v lagunah parnike ob enim.

Vname se za to vsak, a pomoči ga prašaj za blagi tvoj namen — obrne ti hrbet, ne vidiš ga čedalje! Ni čuda, da smo toraj žalostni, obupani, nezmožni, ko nam odtegne roko vsak, če ga prosimo „gnade“.

Ali nismo Vam bili hvaležni, ko ste nas podpirali zvesto? Hvaležni Vam bodemo tudi za naprej, ugledimo Vam pot do bisernega slapa, do hriba strmega, do srebrne planine in sinjega neba, a dajte nam pomoč — pomoč nam dajte, če čutite res z nami za „Slovensko stvar“.

Odbor „Soške podružnice Slov. planin. društva“.

Toča. — V soboto popoldne je padala v Gorici toča, in sicer prvotno popolnoma suha, potem pa z dežjem. Po vrlovi v mestu in v bližnji okolici, zlasti pa od Podturna do Št. Petra, je storila mnogo škode.

Vzoren latinski duhovnik z vzorno kuharico. — Iz Rodika smo dobili obsirnejši dopis, iz katerega posnemamo to-le:

„Kdor se hoče prepričati, kakšne ovacije uživa naš nunc Jože Elsnič za svojo funkcijo v Rodiku, naj pride gledat, povpraševati in poslušati, in izve. Sploh je sodba taka — da se ga sam ljubi Bog usmilil. Toliko sovražnikov si je ta nepremišljeni gospod nabavil, da ga nihče ne aročati ne mara več. Na centi, v javnih lokalih, doma, na polju celó in po drugih vaseh toži domače verno ljudstvo: O, da bi nas vendar kdo rešil tega pastirja, in mir bi zavladal v občini! Namesto, da bi ljudje vsaj ob nedeljah hodili k sv. maši poslušati besedo božjo — pa hodijo med tem po ulicah ter se vprašujejo: ali tudi danes „sinf“ v cerkvi?“

Dopis v listu „Soče“: Kdo je kriv greha? je župnika tako razburil, da ga je čital v cerkvi pred glavnim oltarjem, od koder se ima oznanjevati in razlagati božja beseda. Ali sedaj je cerkev pribežališče — politike! Posamične stavke je prečitaval in razkladal dopis tako, kakor da bi zbiral jetmen in fižol iz lonca. Lasje so se mu jezili, jeza je švigala iz grla, kričal in obrekoval je g. župana tako surovo, umazano in lažljivo, da je bilo pričakovati — prsta božjega. To se je godilo 26. apr. t. l. predpoldne ob dežju in sodri. Zasramoval je županove sive lase, da je 53 let star, hodil po Štajerskem s trebuhom za kruhom, da je črn, ko grob, da je imel ženo na smrt bolno in še drugo,

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Omeniti bi bilo treba še, da je bil stari Jeruzalem obdan od trajnega zidovja. Prvo je bilo zavarovano s šestdesetimi, drugo iz dobe židovskih kraljev s štiridesetimi in tretje z devetdesetimi stolpi. Drugo židovje je največjega pomena v dokaz, da je Golgota ležala izven mesta. Ostanke tega obzidja so se našli na vzhodu cerkve sv. groba, ta prostor imajo sedaj Rusi v svoji posesti. Trinajst let po Kristovi smrti je začel Herod Agripa zidati tretje židovje; odslej je grič Golgota pripadal mestu. Bedasto bi bilo iskati Golgoti tam nekje pri jami Jeremije, ker je tam neki holm podoben Iobanji. Vsi oni, ki so priromali h grobu Gospodovemu z vernim srcem, niso bili osleparjeni. Grob Kristov je tam, kjer je Konstantin zidal svojo baziliko, kjer so križarji gradili novo svetišče in kamor roma vsak, ki pride v sveto mesto. Veleučeni učenjaki so se prav pošteno uredali. S hladnom razumom so hoteli uničiti spoštovanje pred svetimi mesti na Golgoti. Srce je zmagalo nad razumom, namere onih, ki so hoteli proslaviti svoje ime in iztrgati iz nešteti src vero, da se je odigralo tam poslednje dejanje najveličastnejše tragedije, se niso posrečile.

Ko sem prvič hodil po via dolorosa do vrat sv. Štefana, zvil sem na levo v neki temen, vlažen prehod. Srečal me je tu in tam kak Muhamedanec, ali kake bule v dragocenih svilenih oblekah. Radovednost se je zbudila v meni, ko sem zagledal pri kraju de obokane ulice ogromno ploščad. Skoraj me zavrne turški vojak, kričeč besedo „rut“, kar pomeni nazaj. Vedel sem, da se razprostira tam sveti okraj, haram.

Danes hočem obhoditi haram od zunaj. Svojo hojo začnem pri vratih sv. Štefana. Potnik, kateri pride v Jeruzalem, se navadno ne spominja, ker je zatopljen v premiš-

ljevanja, tikajoča se lastne vere, da je Jeruzalem tudi Muhamedancem sveto mesto, in da je kamenita kupola s sveto skalo njih največje svetišče za kabo v Meki.

Prorok Joel prorokuje, da bode Bog zbral vse narode in jih peljal v dolino Jozafat, tam bode poslednja sodba. Dolina Jozafat je vsa pokrita s kamenitimi ploščami, pod katerimi spijo sinovi Abrahama večno spanje, njih sorodniki so jih pokopali v veseli nadi, da bodo mrtvi, ki so tu pokopani, sprejeti v raj. Izraz dolina Jozafat ni prav nič točen in natančen. Pravzaprav to ni dolina, ampak globoka zarez, v globočini je struga Kidrona. Židovski grobovi se nahajajo na klancih, kateri mejijo na Oljsko goro Muhamedanski so pa pod zidovjem harama. Suha struga pa deli Žide od Muhamedancev, kateri tudi verujejo, da bode oni, ki je tu pokopan, deležen vseh slasti raja. Jezus je Muhamedancem prorok, kateri bode skupno z Muhamedom sodil v tej dolini človeštvo. Muhamed bode imel svoj sedež, s katerega bode sodil na Moriji, to je na haramu, Jezus pa na Oljski gori, tam, kjer je sedaj ruska cerkev. Od Morije do Oljske gore bode potegnjena vrv, tanka kakor las, pravične bodo angelji nosili preko prepada, grešniki pa bodo hodeči po tej vrvi telebnili navzdol. Citat iz proroka Joela je priprost, suhoparen izrek. Gibčna in živa arabska domišljija se ga je polastila in stvorila iz njega pristno orientalsko bajko, spominjajočo skoraj na Tisoč in edno noč. Ista domišljija je opletala celi haram z vencem podobnih bajk. Grobovi ob mestnem zidovju, katero pa služi tudi ob ednem kot obzidje harama, so jako priprosti. Grobni spomeniki so pravokotni, rakvi podobni. Edini okraski so turbani, kateri so zeleno pobarvani, ako pripada pokopani prorokovi rodbini. Pot ob zidovju pač ni posebno složna, posejana je s kamenjem, vse je golo, le tu in tam pest maha. Nekateri grobovi so že na pol razdrti. Prav radi verjamemo, da zavzema haram četrtino starega mesta, ako hodimo v popoldanski vročini ob obzidju. Slednjic se pri-

kaže nekaj stolp, ako pridemo bližje, spoznamo, da so to sloveča zazidana zlata vrata, skozi katera se je pomikal na cvetno nedeljo sprevod s Kristom na oslici v mesto. Arabci imenujejo ta vzhodna zlata vrata tudi rajska vrata. Blagi, ali vendar bojeviti Omar jih je dal zazidati. Prerokba sicer pravi, da se bodo ta vrata še le otvorila ob času poslednje sodbe, ali neko sporočilo se glasi, da bode sovražnik prodir skozi ta vrata, zazidana od Omarjevih časov do danes. Tudi Carigrad je imel božda svoja zlata vrata, o katerih je bila razširjena podobna prerokba, da bodo Turki tam vdri v mesto. In res se je to izpolnilo. Pri vzetju Carigrada l. 1453. so zmagovalci pridri ravno tam v mesto. Sultan Muhamed je takoj naročil, da se zazidajo, da ne bi morda postala ista vrata usodepolna za njegove vnuke in pravnuke.

Skoraj dospem do ogla haramovega obzidja. Tam so pod zemljo takozvani hlevi Salomonovi, ki so služili križarjem. Krščanski vitezi z zapada so gotovo mnogokrat ponosno jahali na svoji težkih konjih skozi bližnja korijska vrata v dolino. Tu se združila dolina Jozafat z dolino Hinom. Odtod se nam nudi širen pogled na vzhodno in južno okolico Jeruzalema. Priznati moramo, da ni pokrajine, katera bi bila tako neznansko puša kot judejsko gorovje, posebno v bližini Jeruzalema. Nikjer ni krpe zelenja, katera bi razveselila oko in ki bi budila spomin na zeleno vegetacijo naših krajev. Vse je sivo, gore, planjave, zarezje. Povsodi je le kamenje, katero nekako utruodi oko in učini, da postane duša žalostna in potrta. Osamljeni Beduini in leno stopajoči žuljavi velblodi nas ne zamorejo razvedriti. Kakturi in agave so že sedaj pretegnjene s plastjo prahu. Na to pridem do afrikanjskih vrat, skozi katera so spravili ostanke žrtv iz templja na prosto. Jeruzalemu, kateri je bil šestnajstkrat od sovražnikov vzet, je pretlila vedno največja nevarnost s severa in zapada. Edna najčistiljivejših stavb je Davidov grad na gori Sionu. — Najznamenitejši izmed vseh stolpov na gradu je Hipik s svojimi zobovjem in baštijami.

kar pa ne spada več v javnost. Vso resnico, ki je bila v imenovanem dopisu, je gosp. župnik Jože preoblekel v grdo raztrgano in lažljivo obleko. Pa saj g. župnik v cerkvi, kar hoče, govori, ve tudi, da mu ne sme nihče ugovarjati. Torej nastavlja zanjko, pa upamo, da se v cerkvi nikdo vanjo ne vjame. — Trpe občani pod njegovim jarmom, pa tudi on nimaj te dni sladkih ur, tudi kuharica mu menda ne roji več po glavi. Zakaj? Zato, ker bo moral v Sezano k c. kr. sodnji. To-zen je radi žaljenja na časti, ker je v cerkvi župana javno obrekoval in žalil. Skrbite tudi, da ne postane kedaj „Soča“ prorok, ko piše, da utegne iti vaša jezična kuharica „per sup“. Strmi, prijatelj, kaj si upa ta ženska. Dne 9. t. m. popoldne je ta jezična kuharica vstrelila s samokresom iz farovža skozi okno proti oknu sol. sobe, v kateri je bil istodobno g. učitelj. Na ulici je bilo tudi več ljudi, ki so se od strahu povpraševali, kaj da je v farovžu, ko so videli, da se kadi skozi okno; na srečo, da kroglja ni nobenega zadela! Cela dogodka je sedaj v rokah orožnikov. Izid takih hudobij mora priti v javnost, kajti mera je že prenapolnjena.

Lep izgled iz župnijskega grada. Gra-diva je še eno breme, pa naj ostane za prihodnji dan. Danes le še to:

Čujte in strmite, kaj se še godi v Rodiku! G. župnik Jože Elsnič ima tudi silno moč v rokah, ne samo v jeziku. Baje se je izrazil, da se ni enega v vasi posamično ne boji. Evo slučaj: Kmetič pride v tresočih se hlačicah h g. župniku v farovski grad. Ko se malo zbesedita, — (mislim zaradi nekega denarja, to je umevno!) zgrabi g. župnik Jože Elsnič kmeta, strese ga ko mačko, in ga nese iz grada, kakor Krpan suho kobilico. Ka je to lepo? Ej, bo treba pogledati v — Ricianje!!

Iz tretjega nadstropja je padel v ulici sv. Ivana 5 letni Ivan Ernat. Otrok se je spustil po vrvi čez okno ter padel na streho lope. Poškodovan je močno na glavi, vratu in nogah.

V Ronkih je ubil občinski stražnik Colomban nekega Jos. Colauttija, katerega je spremljal domov po odgonu. V krčmi sta se nekaj sporekla, stražnik je vzel sabljo ter udaril Colauttija po glavi in ga potem še prebodel. C. je bil takoj mrtev. Stražnika so zaprli. Storil je to baje v veliki pijanosti.

Zaprli so mešetarja Josipa Louvierja in Angela Braulina, ker sta zapletena v goljušje z zaprtima bivšima dijakoma Kerkoč in Žerjal. V preiskavi proti temu se razgrinja vedno širše polje goljufovanja; goljufala sta tudi nekega bankirja v Gorici. Prisleparjene svote in še pripravljene bi znašale okoli četrtilijona kron.

Kmetijski shod v Kobaridu se bode vršil v nedeljo dne 24. t. m. po večernicah, pri tej priliki bodem razkazoval noveše mle-karske stroje, sosebno one za preiskovanje mleka na njega vrednost. — M. Ivančič.

Pod viak je padel pri Divači spre-vodnik H. Högelberger, in sicer po nesreči. Kolesa vagonov so ga popolnoma pretisnila in zmečkala. Pokopali so ga v Divači.

O veselici v Škrbini, ki se je vršila dne 3. t. m., smo dobili te dni obširen dopis, katerega pa, ker je reč že zakasnela in ker nam primanjkuje prostora, ne moremo pri-občiti v celoti. Posnemljeno pa iz dopisa, da je veselica vspela dobro in zadovoljivo na vse strani ter je bila prva majnikova ne-delja v Škrbini lep praznik. Letos slavi društvo „Narodni dom“, katero je priredilo veselico, svojo 13-letnico, kar je glede na društva tamkaj že precejšnjega pomena. Člani so skoro vsi fantje v Škrbini. — Dvoriste g. Adamiča, kjer se je vršila veselica, je bilo jako divno okrašeno, zastave so plapolale po Škrbini, pred vhodom na dvorišče je stal mal slavolok z napisom: Dobro došli! Popoldne so prišli tamburaši iz Komna, katere so slovesno vsprejeli. Petje, kakor tudi igra, vse je uga-jalo, ker so bili v redu naučeni in izvežbani igralci kakor tudi pevski zbor. Lep dan je bil 3. maja za Škrbino, in tako kmalu ga ne pozabijo.

Sprememba poštopšte Kostanjevica-Rublje. — Vsakdanja peš-posta med post-nima uradoma Kostanjevica in Rubljo spre-meni se z 21. majem t. l. v vsakdanjo pošto vožnjo s sledečim urnim redom: odhod iz Kostanjevice ob 6:30 uri dopoldne in odhod iz Opatjegasela ob 7:25 uri, prihod v Rubljo ob 8:15 uri dopoldne; odhod iz Rublje ob 11:45 uri dop., odhod iz Opatjegasela ob 12:50 dop., prihod v Kostanjevico ob 1:40 uri pop.

Fantje v Batujah priredijo dne 24. t. m. javen ples v gostilni g. Alojzija Slamiča.

Slovensko trgovsko društvo „Mer-
kur“ v Ljubljani naznanja, da se iščejo potom društvene posredovalnice od strani gospodarstev trgovcev naslednje moči v name-ščenju: 1. kontorist za Ljubljano, 2. pomoč-nika spec. stroke za Ljubljano, 1. pomočnik spec. stroke za deželo, 2. pomočnika manu-fakt. stroke za Ljubljano, 1. pomočnik manu-fakt. stroke za Celovec, 1. blagajničarka za Ljubljano, 1. blagajničarka za deželo, in 1. učenec za manufakt. trgovino v Ljubljani.

Od strani nastavljenecv iščejo naslednji službe: 3. pomočniki spec. stroke, 1. pomoč-nik manufakt. stroke, 1. pomočnik mešane stroke, 2. pomočnika spec. in manufakt. stroke, 3. pomočniki spec. in želez. stroke, in 1. kon-torist za mesec oktober.

„Društvo avtonomnih uradnikov in uslužbencev za slovenske dežele“. — Vsako dobro delo ima svoj čas. Ta pregovor smo imeli pred očmi, ko nam visoka c. kr. vlada po večkratni opetni predložitvi ni potrdila pravil „Društva avtonomnih uradni-kov in uslužbencev za slovenske dežele“. A zdaj pa visoka vlada društva ni prepove-dala, in to sme v smislu postave svoje de-lovanje pričeti. Da je bilo to društvo prepo-

trebno, za naše socialno življenje neprecen-ljive važnosti, kaže že dejstvo, da se je že dosedaj oglašilo k pristopu nad 100 udov. Kdor vé, kolike važnosti so ravno avtonomni uradi za narodno-gospodarski razvoj našega ljudstva, ta pač ne more zanikati, da je ne-precenljive važnosti zjedinenje in solidarno delovanje avtonomnih uradnikov in istih pred-stojnikov. Kakoršno je gospodarstvo in ura-dovanje avtonomnih uradov, tako je tudi ljudstvo! Namen tega društva je, zediniti vse uslužbence avtonomnih uradov v društvo, v močno vez, da si izboljšajo svoje gmetno stanje in zagotovijo boljše bodočnost, in da delajo edino in solidarno za blagor ljudstva, kojemu služijo. I. občni zbor „Društva avto-nomnih uradnikov in uslužbencev za sloven-ske dežele“ se vrši dne 1. junija 1903., bin-koštni ponedeljek, ob 9. uri v Zalcu, dvorana gostilne Hodnik. 1. Pozdrav sklicatelja. 2. Čitanje društvenih pravil. 3. Vpisovanje udov. 4. Volitev odbora. 5. Sklepanje o raznih predlogih in nasvetih. 6. Slučajnosti. 7. Poučni govori. Po zborovanju ob 1. uri banket, ko-vert 2 K. Kdor se želi udeležiti banketa, in kdor želi priti prejšanji dan in imeti preno-čišče, naj se oglašaj vsaj do 25. majnika z dopisnico Ivanu Kač v Zalec.

Svarilo! V novejšem času hoče nesolidno tekmovalstvo sloveče ime starih preskušeni rogaških mineralnih vod (last štajerske dežele) v prid njih vrelcev obrniti. Radi tega pribijemo, da sta edino „Tempel“ in „Styria-vrelca“ pristni rogaški kislji vodi. Pri na-kupu je paziti na naslovni listek (etiketo), na katerem je označeno ime dot. vode ter štajerski deželni grb (panter) v srednjem polju; na plutovem zamašku u je u ž g a n o St. landsch. Rochitscher. 4

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Biankini je uteme-ljeval svoj predlog, da se pozove vlada, da se odpravijo agenti, katere je poslal ban v Cislajtanijo, ter naj se navedejo vzroki, zakaj se je uvedla predpreiskava proti tiskarnam v Ljubljani, ter naj se poskrbi za pomirjenje radi tega nastalega razburjenja. Körber je rekel, da se ne more avstr. oblastim ničesar očitati. I. j u l j a n s t v o v Ljubljani se je bavilo z vprašanjem, kako stališče naj za-vzame nasproti spisom, v katerih se je so-dilo, da so tiskani v Ljubljani. Tudi ne ve nič o kakem usodnem vplivu dogodkov na Hrvatskem na našo polovico.

Manifestacijski shod v Trstu radi dogodkov v Hrvatski se je obnesel vrlo dobro. Govorili Mandić, Rybač, Kopač. Sprejeli ostro resolucijo proti zatiranju Hevatom.

Vnanja trgovina Avstro-Ogrske. — V vnanji trgovini Avstro-Ogrske v l. 1902. je znašal uvoz 1720'3 milijonov kron, izvoz pa 1913'6 milijonov. Aktivum trgovinske bi-lance 193'3 milijonov se kaže torej po ko-nečnojavni določitvi v trgovinski vrednosti za 4'6 milijona kron večji nego je znašala provizorična števila, objavljena začetkom leta.

Čisti dobiček poštne hranilnice. — Minolo leto 1902 je imela poštna hranilnica čistega dobička za 5,107.955 K. Pri poštno hranilnem uradu na Dunaju je službovalo l. 1902. oseb 2032; med temi 708 uradnikov, 172 računovodij, 731 pom. uradnikov, 16 knjigovodkinj, 216 kalkulantinj, 73 uradnih in 56 pomočnih služabnikov, 60 streznikov.

Odbor „Društva svobodnomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Du-naju“, voljen na ustanovnem občnem zboru dne 15. maja t. l., se je sestavil tako-le: predsednik: med. Gabr. Hočvar, podpredsednik: fil. B. Baebler, tajnik: fil. Fran Kopal, blagajnik: jur. R. Celestina, knjižničar: fil. Milan Šerko, arhivar: jur. Fran Tavzes, gospodar: fil. Leopold Andreč, namestnika: fil. Gvidon Sajovic, jur. Fran Seničar. Pregledniki: Bela Česark, med., fil. Rudolf Grošelj, fil. Matija Pirc.

Hrvatska. — Policija je preiskala ured-niške prostore soc. lista „Slobodna Rieč“ v Zagrebu ter aretirala dva urednika ter več prisotnih socialistov, skupaj 32 oseb. Vrata v uredništvo so zapečatili. Preiskava se je vršila tudi v nadškofijakem semenišču. Glede spopada med kmeti in vojaki v Križevcih se potrjujejo čudovite vesti. Štirideset kmetov sojaki baje postrelili. Kraj je popolnoma zaprt od vojakov, tako da podrobnosti o rečeh, ki se tam godijo, ni mogoče izvedeti. Hišne preiskave v Zagrebu so kar v ednomer na vrsti, posebno stikajo po uredništvih, „Obzoru“ so zagrozili, da ustavijo list, ako bo še kaj pisal o hrvatskih razmerah. — Po hišnih vlogih v Ljubljani je bilo prilepljeno v nedeljo polno listov z napisi: „Proč z zve-cinskim banom! Zivela Hrvatska! Doli z Ma-zari!“ — Poroča se o novih izgredih po raznih krajih Hrvatske. Od Zagreba do Va-raždina je zasedlo vojaštvo vse železniške proge. Vse je napeto do skrajnosti, vse kakor pripravljeno na boj.

Balkan. — Turčija se hoče baje obr-niti do velevlasti, da bi odpoklicale vojne ladje izpred Soluna. — Učitelji in profesorji v Bolgariji hočejo organizirati po vsej deželi protestne shode ter se obrniti za pomoč na vse evropsko časopisje radi preganjanja bol-garskih učiteljev v Makedoniji.

Zahvala.

Podpisani si štejem v posebno dolžnost javno zahvaliti gospoda Kor-itnika, tukajšnjega sedlarja v ulici Corso Gius. Verdi, kateri mi je na novo z vato podvlekel in uredil s posebno spretnostjo mehanično nogo, ortope-dični del. Za take poprave sem moral vedno pošiljati na Dunaj, kar mi je provzročalo le sitnosti in velike stroške.

V znak hvaležnosti in volespošto-vanja sem siljen ga javno pohvaliti za res umetno izvršitev dela ter ga vsa-komur prav toplo priporočati.

Josip Schwarz.

Pred jafskimi vrati sta se ob času prve križarske vojske utaborila Tankred in Bogumir Bujonski. Poslednji je prvi skočil s svojega lesenega stolpa na zobovje obzidja in skoraj je bil potem Jeruzalem v kristijanskih rokah. Dama-skova vrata so križarji odprli od znotraj, pred njimi se je utaboril knez Robert iz Normandije s svojimi Vlanci. Pri teh vratih končamo svojo hojo, trajala je dobro uro.

Oljska gora.

Solnce se je bližalo zatonu, ko smo jahali na potr-pežljivih, dolgouhih oslih po cesti ob mestnem zidovju v Jozafatsko dolino. Ime te doline zveni vrlo čudno. Oni dan, ko se bodo razgale med Morijo in Oljsko goro trobente angelov in oznanjale mrtvim vstajenje, bode dan jeze in maščevanja. Domišljija Orcague in Michelangela je ustvarila strašne prizore poslednje sodbe, da prime človeka groza in trepet, ako misli na fizičnc in duševno trpljenje onih, kateri so zavrženi od Boga očeta. Gomile se bodo odpirale, mrliči zaviti v mrtvaške prte bodo vstajali in se skesani podajali pred sodnika, vest jih bode pekla, kesali se bodo svojih prestopkov in grehov, vsi žalostni trenutki njih življenja, grenki spomini na hude nezgode jih bodo zopet trpinčili. Pripovedoval sem Vjeri Afanazijevni ono arabsko bajko, da bode razpeta tanka vrv od zlatih vrat do Oljske gore. Pravičnike bodo nosili angeli čez prepad pred Kristov prestol. Kak prizor bode to, ko se bodo telebali grešniki v globo-čino. Kidron, čigar struga je suha, se bode spremenil v Aheron; čolnar Ilaron bode z veslom priganjal grešna duše, naj se podvizajo.

Gobavi so ležali sredi pota v prahu, kazali svoje gnile rane, roke in noge brez prstov; odmaknili so se v posled-njem trenutku, skoraj sta jih osla pohodila. Getzemanski maslinov gaj smo pustili na desni strani. Pot je peljala ob peščenih, neplodnih obronkih. Skupine grčavih oljskih dreves so nekoliko oživljale te puste klance. Dospeli smo

do vrha. Sredi zagrajenega prostora je mesto Kristovega vnebovzetja. Osla smo morali pustiti pred vrati. Muhame-danci častijo proroka Jezusa, nad mestom vnebovzetja so mu postavili mošejo. Rusi so sezidali na vrhu Oljske gore stolp. Končno sem našel ruskega cerkovnika, ki je mirno sedel pri večerji s svojo rodbino. Povečerjal je, vzel ključ, šel za menoj in otvoril vrata, katera vodijo na stolp, od-koder se vidi ves Jeruzalem. Nismo zamudili solnčnega zahoda. Pogled z lin stolpa je nepopisen. Sveto večno mesto leži razprostrto pred našimi očmi. Obdano je od vseh strani od zobatega zidovja, katero varujejo pred napa-dom sovražnika stolpi v gotovih presledkih. Silno je to obzidje s svojimi stolpi, bastijami in mestnimi vrati. Veli-časten vtis napravljaja haram s sahra mošejo, katere kupola je največja izmed vseh nešteti kupol, katere se dvigajo na cerkvami, džamijami in vsakim poslopjem v zrak. Občarjuoč je vidik proti Jordanu. Raztrgano, golo, neobljudeno gorovje se razprostira ob vstočni strani, da še celo kos mrtvega morja je viden. Jeruzalem se je kopal v vseh mavričnih bojah, v najživahnejših in najdelikatnejših nijansah, nad me-stom se je nadaljevala ta čarobna igra boj, katere so se spreminjale, raztapljale in prelivale, da je bila to prava fata morgana. Dolina Jozafat je bila že povsem zavita v temo. Mehko noč je vedno bolj razprostirala svoje peruti, pihale so zefirske sape in oslajale ozračje, tisoč luči je razsvetlje-valo noč. Jahali smo mimo mesta, kjer je bil kamenjan sv. Štefan, spominjal sem se na sliko Francie v vili Borghese. One divno lepe solnčno zelene pukrajnbe, katero je Francia čaral na platno, tu ni mogoče najti, sama skala kakor daleč sega oko. Ta zemlja je podajala ideje vsem veleumom in oni so jih izpopolnjevali v svojih umotvorih, črpali iz svoje duše in domišljije in ilustrovali sveto pismo na nedosežen način. Mukari je tiho prepeval otožno arabsko pesen. Zo-bovja mestnega obzidja ni zakrila svetla noč. Prikazala so se Damaskova vrata s svojima stolpoma, fantastičnimi nad-

stavki, bastijami in linami. Vsi dučani so bili skoraj že zaprti, tu in tam je brela kaka slaba luč, gladni volkom podobni psi so ležali na kupih smeti in glodali kako kost. Vjera Afanazijevna je želela iti v cerkev svetega groba.

Cerkev je bila še odprta, običajno se oddajo ključ i zvečer paši jeruzalemskemu in v jutro pridejo otvoriti. Stra-žarji so še vedno ležali na svojih prepogah. Muhamedanec, kateri je stal pri vratih, je objubil, da se vrata ne zatvo-rijo, predno ne zapustimo cerkve. Vjera Afanazijevna je poljubila mazilni kamen nasproti vhodu, potem sva šla do svetega groba in vstopila. V angeljski kapeli, kjer so angeli oznanjali Mariji Magdalen, Mariji, materi Jakoba, in Salomi, da je Krist vstal od mrtvih, so molile in popevale ruske žene svete pesni. Gospa jih je vprašala, iz katere gubernije da so in jih prosila, naj nadaljujejo svoje petje, katero je donelo tako blagoglasno in zamolklo v tej nizki in ozki kapeli. Sklonim glavo in stopim k svetemu grobu. Nikdar nisem čutil v tej meri ves čudoviti pomen misterija Kristove smrti kot v onem trenutku. Grški duhovnik je stal pred priprosto, v sredi menda razpokano mramorno ploščo. Vzdrgetal sem, ko sem se spomnil, kje da stojim. Na plošči je ležal raztresen denar, umazan denar. Ob steni so stale tri steklenice z etiketami graškega piva, v katerih je bilo olje. Vjera Afanazijevna se je prekrizala, trikrat poljubila ploščo in potem vprašala grškega popa, zakaj ni zažgal njeno v kotu slonečo debelo svečo. Iz bližnje kapele je donelo milo petje ruskih žen. Pop je poškrpil roke z duh-tečo blagoslovljeno vodo. Ali naj dvomimo, da je Krist od mrtvih vstal, naj verujemo onim, katerim je Jezus Krist človek in nič drugega? Dobro, žene onega jutra niso našle trupla, kam je izginilo, kdo ga je odnesel. Odgovorite, never-niki! Ali je truplo strohnelo v treh dneh? Kdo se je osmelil oslepariti neštete generacije?

Vsa temna je bila že kapela sv. Jelene in pogled po onih stopnicah navzdol je bil vrlo tajinstven. Od daleč je

Wilhelmov obliž.

Ta obliž, ki se izdeluje izključno le v lekarni

Frana Wilhelmac. kr. dvornega zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko

se rabi z dobrim uspehom v vsakem slučaju, ko se sploh rabi kak obliž. Posebno koristen pa je pri starih neveljavih bolečinah, kakor pri kurjih očesih, roženici itd. Določno bolno mesto se očisti, potem se obliž namaže na kosti ali usnja in se nanje položi. Cena zavitku 80 vln. 12 zavitkov 7 kron, 5 ducetov 30 kron. V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dobí, vrši se pošiljatev direktno.

Anton PečenkoVrtna ulica 8 - GORICA - Via Giardino 8
priporočapristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,briskih, dal-
matinskih in
isterških
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zap.avo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Posrežba počena.

Ivan Bednařik

priporoča svoje

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Razglas.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici, bo dne 25. in 26. maja t. l. od 8.—12. ure dopoldne pouk o cepljenju trt na zeleno. — K pouku se vabijo vsi ukaželjni trtorajci, ter se prosijo, da prinesejo s seboj nož za cepljenje v zeleno.

Vodstvo slov. odd. deželne kmetijske šole

vodja:

V. Dominko.

Rimske toplice v Tržiču

(Monfalcone)

= in blatne kopelji =

priporočane po najboljših zdravnikih proti bolečinam v bedrih, revmatizmu, ženskim boleznim itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektriciteto, tako zvano »tremolaterapia in masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G. pl. Camti.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalčnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštne prosto

Hanns Konrad,tvornica ur in eksportna hiša
Mest št. 249. — (Češko).**E. LEBHERZ**

Gorica

tovarna užigalic
priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

ApolloRojakom
v mestu in
z dežele
priporoča**Anton Makuc**odlikovani mizarski mojster v Solkanu
pri Gorici št. 65

svoje izvrstne izdelke pohištva od navadnega do najfinejšega dela v vseh slogih. Cene zmerno.

Glasovir v dobrem stanu

se proda po nizki ceni. Kje, pove upravnistvo „Soče“.

**Novost!
Fotografije,**

izdelane navadno in v najmodernejšem stilu, takozvane „Imperial“ platino bromit, priporoča

A. Jerkič,

odlikovan fotograf v Gorici,

Gospoška ulica 7.

Vsako naj si ogleda izložbo, naj primerja izdelke z izložbami konkurenčnih tvrdk in naj sodi.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se uporablja niti v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res Pfaffovi šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s Pfaffovim.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno, so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene, so posebno pripravljeni za umetno vezenje (recamiranje) ter se poučuje brezplačno, prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati Pfaffove šivalne stroje.
Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio št. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokeles Nunska ulica 14.

Zaloga piva

iz prve kranjske izvozne pivovarne in sladovne na par

T. Fröhlich-Vrhnika (Kranjsko).

Priporoča se za bodočo sezono cen. gg. gostilničarjem in zasebnikom iz mesta in dežele v svrhu blagohotnih naročil izbornih vrst piva kakor: »Eksportno marčno«, »Kranjski biser« in »Granat-Porter« v sodčkih in steklenicah. Jamči se za solidno in točno postrežbo po najnižje možgih konkurenčnih cenah. — Za udobnost cen. gg. odjemalcev iz Vipavskega ima tvrdka na Gorici »pri Rebku« in v Dornbergu pri Alb. Sinigoj-u z ledom in vedno svežim pivom dobro oskrbljene ledenice.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo

Josip Rován,

s zalogo v Gorici — Rabatišče št. 20.

Kalcid - karbid

priporoča tvrdka

G. F. Resberg

v Gorici.

bilo mogoče spoznati štiri bela telesa, to so oni veliki kapitelji z akantovim listjem. Kje je roka mojstra, katera jih je izklesala pred poldrugim tisočletjem? Tu in tam je gorela ali brlela kaka samotna luč po cerkvi, hoja po cerkvi je bila polna nepisanega čara. Krist, apostoli, vsi, kateri ste trpeli za krščanstvo, prikažite se v ponočni uri. Ali ste zapustili na veke ta hram, kjer se je toli profanovalo vaše ime? Razkropili ste se po cellem svetu, pozabili ste na zemljo, iz katere je vzklija vera, pretesne so vam bile, apostoli, meje Judeje in Galileje. Na Sionu so se spustili z neba ognjeni jeziki in vas razsvetlili, da niste več dvomili, da ste poslani k vsem narodom. — Zadovoljen je bil Arabec pri vratih z bakšišem, katerega je dobil. Zarožljaj je vratar s ključmi in ozka stranska vrata so se zatvorila. Senca se je pomikala preko trga, nesel je nekdo ključe v dvorec jeruzalemskega kralja. Čemu zatvorite vrata, mislite li, da so še apostoli na Golgati? Oni so že zdavnej odšli po svetu, na Golgati ni več sledu po njih.

V Betlehem.

Trije belci so stopali nekega popoldne, ko je solnce suno pripekalo, po prašnem potu, kateri vodi v Betlehem. Za nami so bila jafska vrata, mestno obzidje in grad Davidov. Na čelu je jahal Nikolaj, kavas ruske postrojke, rodom iz Boke Kotarske v belem črnogorskem kaftanu; za peštrim nasom je imel zataknenj samokres in handžar, držal je v roki pasji bič in na glavi je imel okroglo črnogorsko čepico. Jahali smo prav polagoma, kesal sem se, da nisem imel prta preko glave in tilnika, kamor se je solnce posebno upiralo. Vjera Afanazijevna je bila previdnejša in nosila danes tropski klobuk s svilenim prtom. Pogibelj, da potnika pod tem podnebjem zadene solnčni udarec, je velika. Moj žrebec je bil lepe postave, dolge, goste, bele grive in belega, skoraj do tal segajočega repa. Ali se je res trudil, da mi je našel takega konja. Pri monastiru Elije smo stopili raz konje; po dolgem čakanju v hladni predcerkvi so se

nam otvorila vrata v cerkev. Na begu je tu počival prorok Elija. Na steni je naslikan sv. Jurij zmagonosec, drugega tam ni videti. Na konje, in naprej po prašnem in gladkem potu! Pokrajina je pusta in otožna. Kamenje, kakor daleč sega oko, le tu in tam skromno, malo peščeno polje, ali samotna figa s suhimi vejami. Dolga vrsta velblodov ali ropotajoč voz s hebronskimi Židi ali jahali na malem, vztrajnem konjiču nam pride nasproti. Za monastrom zagledamo skoraj na griču Betlehem. Zvezda na nebu je vodila jutrovske kralje v Davidovo mesto, kjer se je rodil Spasitelj. Potem prispemo do groba Rahele, katera je tu umrla porodivši Benjamina. Ozke in strme in tlakane z ostrim kamenjem so ulice v Betlehemu, konji morajo čutiti uzdo v gobcu, da varno stopajo in se njim ne izpodrsa na takem tlaku, vozovom se moramo izogniti v teh tesnih ulicah. Bili smo silno žejni, ustnice so bile povsem suhe in koža se je začela luščiti z ustnic. Kavas zahteva na nekem trgu tri čase vina, katere na mah izpijemo. Brzo nas obsuje cela tolpa mladih ljudi, ki so nam hoteli trgati vajeti iz rok in držati konje. Hvalili so bližnje prodajalnice in nas hoteli naravnost odvesti v dučane, da bi kupili mnogo spominkov. To je torej rojstno mesto Kristovo, tolpa nizkih kramarskih duš se pipa za tujca, kateri je prišel, da bi se klanjal Božjemu sinu pred jaslicami. Mahal sem z bičem na vse strani in jahali smo do skrivnega vhoda v cerkveno dvorišče, obdano od trdega zidovja in zavarovano pred napadom sovražnika. Tam smo razjahali konje, prva vrata so še dovolj visoka za konje, katere so postavili v neki senčen hodnik. Potem smo stopili skozi ozka vrata, katera so nalašč tako nizka, da niso mogli Turki jahati v cerkev. Pri oltarjih molijo betlehemske žene, zavite v dolge, bele prte. Nekoliko stopnic nas vodi navzdol v jamo. Zamišljen sem se bližal mestu, kjer je bil Krist rojen. Vztrepetal sem, ko sem zagledal naprej v mraku turškega vojaka s puško v roki, naslonjenega na steno. Vojak države, katera je neizprosno z ognjem in

meščem skušala ugonobiti Kristove nauke, katera je tlačila slovanske krščanske narode na Balkanu dolgo vrsto vekov, mora tu stražiti, da se menihi med seboj ne pobijejo. Grški pop nam je vse razkladal.

Vjera Afanazijevna je hotela užgati svečo na stojalu sveč, katero je bojda pripravljena za katoličane. Grk ji je hotel pa to zabraniti, izustivši neko zaničljivo besedo. Sedaj je pa kri zavrela v meni in hotel sem ga udariti s svojim konjskim bičem. Gospa ga je zavrnila z izvrstnimi argumenti in pop je molčal. Pokazal nam je še druge jame in nas vodil po podzemskih rovih. Videl sem neko lepo sliko Palmovo, ako se ne motim v jami nedolžnih otročičev. Druge slike, oziroma mazarije ne pričajo o najboljšem okusu frančiškanov in Grkov. Bil sem tudi v kapeli, kjer je sveti Jeronim prevajal sv. pismo na latinski jezik. Jeronim je rojen v Dalmaciji, in radi tega mi je bilo ljubo, da me je spominjalo njegovo ime daljne Ilirije. Vrnili smo se v jamo rojstva. Na srebrni zvezdi je velepomemben napis: »Tu se je rodil Jezus Krist« v latinskem jeziku. Ni bilo revolucije, ni bilo prevrata na svetu, kateri bi s tako silo razbil v drobne kosce staro svetovno naziranje, osrečil narode z najplemenitejšo etiko in ustvaril nove ideale človeškemu življenju. Vse se je odslej spremenilo, zmagalo je svetovno naziranje, staremu klasičnemu diametralno nasprotno; postavodajalci niso več dajali okrutnih, nevsmiljenih zakonov; človek je dobil usmiljenje k svojemu bližnjemu, antična politeja, politika peščice aristokratov se je morala umakniti pred novimi principi, kateri so priznavali, da so vsi ednaki pred Bogom in zakoni. Vse, vse se je predrugačilo pod uplivom naukov, katere so razglašali Galilejec in njegovi tovariši, dvanaeststotna skromnih in ubožnih ribičev. Kak bi bil danes svet, ako bi Bog ne poslal Krista v pozabljeno, kršno Judejo. Niti najbolj živa domišljija si ne more tega predstavljati. Nastal bi strašen kaos, ako ne bi krščanstvo prepodobilo človeštva in mu kazalo nove doslej neznanе poti.

Stavbinski natečaj.

Podpisana zadruga namerava zgraditi na svojem stavbišču, obsežnem okroglo 32/33 m², na vogalu Corso Giuseppe Verdi in via Petrarca trnadstropni

„Trgovski dom“

po načrtih arhitekta g. dr. Maksa Fabiani-ja na Dunaju.
V ta namen razpisuje tem potom dražbo vseh

stavb'nskih del.

Gospodje stavbeniki, ki se hočejo udeležiti natečaja, dobe v zadrugnem uradu po dva iztisa stavbenega popisa. — Pogoji in načrti so v zadrugnih prostorih na vpogled.

Ponudbe je vložiti najdalje do 15. junija t. l.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5 %. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Deleži: a) podpisani	K	943.200.—
b) vplačani		305.874.50
Dana posojila		1.248.171.07
Dopolnilni zaklad		244.139.23
Vloge		912.745.25

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotavljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trvdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno, posrežbo po jako zmernih cenah.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. izplačane odškodnine in kapitalja: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in obéknokoristne namene.

Hitite v

BAZAR, Riva Castello št. 4

prodaja se samo še nekaj dni.

Cele volnene obleke dobivajo se že od gl. 1.80 naprej.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

V nobenem slovenskem domu, zlasti ne v slovenskih društvenih dvorinah se ne sme pogrešati

Prešernove sohe

Ista je uzorno izdelana v velikosti 42 cm, ter stane samo 7 K.

◊ Doprsni kip ◊

Janko Kersnika

25 cm velik, brez podstavke, za 3 krone.

V velikosti 22 cm po K 1.80 — s podstavkom — kipca

Simona Gregorčiča in Jenko-ta.

Zabojčke računim za lastno ceno.

Vsa čitalniška, bralna, ogojegasna in druga društva oporjam na ugodno priliko, da okrase svoje domove z domačimi umotvori in vabim prav uljudno k naročbi

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem in pisar. potrebščinami
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znanko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.